

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Maros-Torda, Torda-aranyos és Udvarhely vármegyék partoktól független, székely érdekű ujság

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

A magyar Erdély*

Válaszul a Desteptarea című ujságban megjelent szózatra a román Erdélyről.

Irta: Apáthy István

Igen! A magyar Erdély! Mert csak magyar Erdély van! Politikai értelemben ilyen sincs. Ha azonban a történeti visszaemlékezés ajkunkra adja az Erdély szót, csak magyar Erdélyről beszélhetünk. És más, mint magyar Erdély, nem lesz soha, amíg Magyarországon magyar ember lehel és székely bírja a kardot. A ki más Erdélyről beszél, mint magyar Erdélyről, az hazáruló, még ha százszor tesz is hűségi fogadalmat.

Erdélyt nem alkotja egyik vagy másik nemzetiség. Erdélyt alkotja az a tizenöt magyarországi vármegye, melyek hajdan az erdélyi fejedelemségnek részei voltak. Erdély közjogilag nincs! Csak tizenöt magyarországi vármegye van, amelyeknek dicső szerepét a magyar élet folytonosságának főtartásában a török hódoltság idején annak a tizenöt vármegyének népe még nem tudta és nem is fogja soha elfelejteni. Nehéz időkben ennek a tizenöt vármegyének népe tartotta fenn a magyar életfolytonosságát és ez fenn fogja tartani Magyarországot keleti részében is a magyar élet folytonosságát mindennel és mindenki-vel szemben. Aki beolvad ebbe a magyar életbe — és beleolvadhat anyanyelvének, vallásá-

nak, társadalmi helyzetének minden sérelme nélkül! — az barátunk és testvérünk. Aki, bár magyar alattvaló, nem olvad bele Magyarországnak magyar életébe, az áruló és ellenségünk.

Magyarországnak ama tizenöt vármegyéjében, melyek hajdan Erdélynek részei voltak, lakott az 1910. évi népszámlálás idején 2,678.367 lélek. Ma talán lakik három millió. Ebből a három millióból magyar anyanyelvű csaknem egymillió. A többi oláh és német anyanyelvű. Aki három millió erdélyi románról beszél, az céltalanul hazudik. Alig 3,000.000 oláh nyelvű lakója van az egész, az oszthatatlan és egységes Magyar Birodalomnak szemben 1910-ben 20 886.487, ma pedig már legalább 23 millió összes lakossággal. S aki ama tizenöt vármegye kétmilliónyoláh nyelvű lakosságát állítja szembe ugyane megyék egymillió magyar anyanyelvű lakosságával, az már megtagadja a Magyar Állam egységének és a magyar alkotmányának. Az egész Magyar Birodalom alig hárommilliónyi oláhsága már 1910-ben 18 millió egyéb magyar állampolgárral állott szemben, s ezek között már akkor tízmillió magyar anyanyelvűvel.

Mi jogosította föl a hajdani Erdély vármegyéinek oláh nyelvű lakosságát, vagy e lakók közül bárkit is arra, hogy „román Erdély“-ről beszéljenek, és hogy

beszéljenek a hajdani Erdélynek ma egymillió magyar anyanyelvű polgára nevében is? Az a bizonyos hatszázezer harcos? Hiszen, ha a hajdani Erdélynek mai magyarországi vármegyéi csakugyan 600.000 harcost állítottak is ki a mai világháboruban a magyar haza védelmére, e között a 600.000 harcos között ott voltak és mindig a legelső sorban voltak más magyar ezredekkel együtt a székely ezredek, melyeket maguk a németek neveztek „gárdá-ezredek“-nek.

Nem akarom kétségbevonni a hajdani Erdély vármegyéiből kiegészített többi ezred igyekeztét. De azt vallom és állítom, hogy Magyarország erdélyi részét az a lélek tartotta meg idáig a magyar állami egység kapcsolatában és az a lélek fogja megtartani ezután is, amelylyel a harcmezőn a székely ezredek küzdöttek. Megengedem, hogy hasonló lélek más anyanyelvű honfitársaimat is lelkesíti. De enélkül a lélek nélkül, amely minden magyar ezredben egyaránt megnyilatkozott, ma nem állnának harcaink az orosz birodalom területén. És ha a 600.000 harcolón kívül még maradt az erdélyi vármegyékben 2,400.000 aggastyán, asszony, legényke és gyermek, ezeknek nagy része is magyar nyelven imádkozik a harctéren küzdő gyermekeért, testvéreért, uráért, vagy apjáért.

Igen! A magyar Erdély! Magyar volt, magyar ma és marad mindaddig, amíg Kárpátok koszoruján belől magyar szó fog hangzani. A magyar Erdély békés otthont adott a határhegyein át lassankint ideszivárgó

idegenajkuaknak. Szeretettel fogadja őket keblére ma is, ameddig magukat a magyar nemzeti állameszmével azonosítani tudják. De a nem magyarajkuaknak nem adott jogot senki arra, hogy nem magyar Erdélyről és Erdély nevében szóljanak.

Éljünk békességben, szeressük egymást és küzdjünk a hazáért, bármilyen anyanyelvűek vagyunk! De a magyar hazáért csak mi magyarok küzdhetünk. És hívek e magyar hazához csak addig vagyunk, amíg magunkat az anyanyelv különbsége nélkül magyaroknak valljuk. Ez az igazi szava Erdélynek! És aki mást mond, az áruló, bárhova hordja is hűségi esküjét!

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. február 22-én kiadott 131-ik számú veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XXXV. közlemény.)

Márton Dénes 5. sz. Udvm. Béta 1893. ms. — Márton József Árpád 6. sz. Udvm. Szentgyházafalu 1888. ms. Márton Péter 5. sz. Csvm. Ká-szónfeltiz 1889. ms. — Márton Ist-ván 5. sz. Csvm. Ditró 1889. ms. — Máté András 10. sz. Csikszentdomo-kos 1892. hadifogoly. — Máté Ignác 6. sz. Csvm. Gyergyócsomafalva 1888., meghalt 1914. nov. 22. — Máté József 5. sz. Csikszentimre 1893. ms. — Máté István 2. sz. Udvm. Firtos-váralja 1894., meghalt 1914. nov. 22. — Máté Zoltán szakaszvezető 8. sz. Udvm. Firtosmartonos 1891. ms. — Mátéfi József 10. sz. Udvm. Kissoly-mos 1889. hadifogoly. — Máté Ferenc 6. sz. Csikszentdomokos 1892. ms. — Máthé Márton pótt. 9. sz. Udvm. Székelymuzsna 1890. ms. — Mátyás Domokos 10. sz. Udvm. Pálfalva 1883.

* Ezt az őszinte hangú, széleskörű tudásról tanuskodó cikkelyt a „Magyaror-szág“-c. napilapból vettük át, mint a szé-kelységet honvédő irányban kiválóan ér-deklő tanulmányt. Szerk.

hadifogoly. — Manyárt Mózes 10 sz. Udvm. Ujszékely 1889. hadifogoly. — Mezei István 4. sz. Csvm. Ditró 1888. ms. — Mihály András 7. sz. Udvm. Lővéte 1885. ms. — Mihály József őrzetű 11. sz. Udvm. Dálya 1892. ms. — Mihály István 19. sz. Csvm. Kásonfeltiz 1890., meghalt 1914. nov. 15. — Mihály István 7. sz. Csikmindszent 1890., meghalt 1914. nov. 15. — Mihály-deák József 3. sz. Csvm. Gyergyóujfalu 1892., meghalt 1914. dec. 3. — Mika Mihály 2. sz. Udvm. Fiatfalva 1893., meghalt 1914. nov. 29. — Miklós Domokos 9. sz. Ciktaplocza 1893. ms. — Mirka György pött. 19. sz. Udvm. K.-Ujfalu 1884., meghalt 1914. nov. 19. — Mohán János pött. 9. sz. Csvm. Kásonimpér 1891. ms. — Mokán György 10. sz. Csvm. Kásonfeltiz 1886., meghalt 1914. okt. 22. — Molnár Imre pött. 9. sz. Csvm. Ditró 1883. ms. — Molnár Károly 3. sz. Csvm. Gyimesközéplak 1891., meghalt 1914. nov. 25. — Molnár Márton 11. sz. Udvm. Parajd 1887. ms. — Molnár Mihály 7. sz. Udvm. Felsősfalva 1891. ms. Molnár Mózes 10. sz. Udvm. Felsősfalva 1892. hadifogoly. Molnos Márton 10. sz. Udvm. Korond 1882. hadifogoly. — Mózes Ferenc 1. sz. Udvm. Székelyszent-ábrahám 1893. ms. — Mucs István 10. sz. Udvm. Korond 1887., meghalt 1914. okt. 22. — Murza Vaszi 10. sz. Udvm. Székelyhidegkut 1885. hadifogoly. — Muszkan Sebestyén 5. sz. Csvm. Gyergyóremete 1893. ms. — Musznai József 10. sz. Kolozsm. Tuson 1883. hadifogoly.

Nagy Dénes 4. ss. Udvm. Székelyudvhely 1891. ms. — Nagy Ferenc 5. sz. Csvm. Gyergyóremete 1893. ms. — Nagy György 11. sz. Udvm. Parajd 1890. ms. — Nagy János 12. sz. Udvm. Kissolymos 1882. hadifogoly. — Nagy József őrzetű 9. sz. Udvm. Székelyderzs 1891. ms. — Nagy József 11. sz. Udvm. Kismód 1888., meghalt 1914. nov. 19. — Nagy Márton 10. sz. Udvm. Tordálfalva 1892. hadifogoly. — Nagy Mihály 9. sz. Udvm. Ábránfalva 1883. hadifogoly. — Nagy István 9. sz. Udvm. Miklósfalva 1892. hadifogoly. — Nagy István 12. sz. Csikmindszent 1893. ms. — Nagy István (Salamon) tizedes 6. sz. Csvm. Gyergyóujfalu 1884. hadifogoly. — Nikora Aurél 8. sz. Szebenvm. Ród 1891. megsebesült.

Oláh Albert 12. sz. Csvm. Szárhegy 1893. ms. — Oláh Györgyszázadkürtös 9. sz. Udvm. Szentegyházfalva 1887., meghalt 1914. nov. 21. — Orbán Sándor tizedes 5. sz. Udvm. Székelyudvarhely. 1893. ms. (Folytatjuk.)

Ismerősei, jóbarátai körében mindenki ajánlja a „Székelyország”-ot

53 esztendő Udvarhelyvármegye igazgatási életéből.

Irta: lengyelfalvi Bárány Orbán Ottó. II.

A négyes fogatok és a bandérium tagjai az indulásra kitűzött pontos időre összegyűltek Székelyudvarhelyt, honnan szép sorrendben a kénosi hegytetőre kivonultunk a főkirálybíró elébe.

A lovasbandériumot hárman vezették: néhai Pálffy Dénes, Szentiványi Gyula és én, e szerény sorok írója, diszmagyarba öltözve mind a hárman. Saját tenyésztésű, gyönyörű három tüzes mént lovagoltunk. Szentiványi volt a zászlótartó, aki a Szék zászlójával a kezében, a közepén, mí pedig két oldalt mellette lovagoltunk a kénosi tetőre, hol nem sokára feltűnt a főkirálybíró négyes fogata, melyet az erdővidéki nemes-ség diszes és beláthatatlan hosszú kocsisora kísért.

A 450 lovas közül kiválasztottunk hat nemes ifjút, — köztük Orbán Balázst is, kik mind diszmagyarban voltak és pompás almásszürke paripákon lovagoltak — hogy a főkirálybíró kocsija mellett oldalvédként szerepeljenek. A többi lovas a menet előtt vonult, míg a négyes fogatok a főkirálybíró kíséretét képezték.

Mikor Daniel Gábor a kénosi hegyre felérkezett, olyan viharos éljenzés tört ki, hogy a levegő is rezgett bele s midőn jóságos, szelíd, szép acrárt megláttuk, még a pokol tüze is készek lettünk volna utána menni. Kardunkat hüvelyéből kihúztuk s azok pengéje a visszaverődő napsugártól beragyogva a tájat, tisztelegtünk főkirálybíráknak, ki szintén saját tenyésztésű négy sárgával érkezett. Mellette ült Bartha Sándor erdővidéki birtokos.

Vargyasi Daniel Gábor megjeleneése mindenkit lekötött. Az arcáról szelidség, jóság és nemes jellemvonás tükröződött le. Üdvözlésére adott válaszában annyira szívből beszélt és oly mélyen hatott az átélt szenvedések élénk ecsetelésével, hogy mindenkinek könny gyűlt a szemébe a mult bánatának és a jelen örömeinek átérzése nyomán.

A nagyszabású diszmenet példás rendbe érkezett Székelyudvarhelyre, hol a város végén a polgárság zöme és szervezett bizottság fogadta a főkirálybíró óriási lelkesedéssel.

Amíg ez történt, addig mi hárman, a fennebb említett bandériumvezetők — megbízatásunkhoz híven — a vármegye székházáig lovagoltunk; bejelentendő a főkirálybíró érkezését.

Sebesvágatva száguldottunk a Botos- (most Kossuth-) utcán végig, fel a Szék házához. A mai Persián János boltjánál, Pálffy Dénes igen sebesen fordult a vármegyeháza felé. „Pogány” nevű ménjének a gömbölyű kövekkel flaszte-

rezett uton mind a négy lába elsiklott. Már azt hittük, hogy a mén elesik és Pálffy maga alá temeti s minden csontja izzé-porrá törik.

De szerencsére Pálffy igen jó lovas volt. A bukófélben levő mént, erős karjaival a zablónál fogva visszatartotta az elbukástól. Egyéb baj nem történt, minthogy a ménnek mind a négy körömszéle, a patákkal együtt leszakadt és a követzenen tova gördült.

A Szék házánál jelentésünket megtettük és a város végén talált bandérium élére, visszalovagoltunk.

Olyan bevonulás Székelyudvarhely városában sohasem volt és nem is lesz. A fellobogózott házak ablakaiból a nők zsebkendőket lobogtattak, a lelkes éljenzéstől visszhangzott a város Zeneszó, örömtől ittasult óriási közönség tette magasztossá a rendkívüli ünnepet, mely a hosszú rabság után szabadságot hirdetett.

A főkirálybíró, mint házigazda, a Szék házában szállott meg s az ünnepelésére felvonult nemességet ott látta vendégül. A székely banderistákat pedig külön vendéglátásban részesítette.

Ebéd közben a főkirálybíró hivatalos funkciója már meg is kezdődött egy kétféjűs eltávolításának ügyében. No, de erről majd a következő cikkben emlékezem meg.

(Folytatjuk.)

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

XXXVII.

Gál György tizedes 82. gye. 2. msz. Csvm. Tekerőpatak 1883. megs. — Gál Ignác őrzetű, c. tizedes 62. gye. 13. sz. Udvarhvm. Béta 1890., meghalt 1914. dec. 19—21. — Galambfalvi István 62. gye. 16. sz. Marosvásárhely 1895. ms. — Gál Domokos 82. gye. 2. menetsz. Udvarhvm. Siménfalva 1892. megs. Gliga Sándor 62. gye. pótz. Mtv. Palotailva 1891. meghalt 1914. dec. 19—20. — Gliga János tisztiszolga 62. gye. pótzász., meghalt 1914. december. 19—21-én. — Gligor János Tordaaranyosvm. Felsővidra hadifogoly (Oroszország). — Grün Mór tart. c. tizedes 62. gye. 1. sz. Marostordavárm. Radnótfája 1889. megs.

Hideg József őrzetű 82. gye. 2. menetsz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1888. ms. — Hirmer Ede 82. gye. 2. menetsz. Alsóausztia Wien 1895. ms. (Ezrednél nincs nyilvánlatásban).

— Horváth Sándor tart. őrzetű, c. tizedes 82. gye. 13. sz. Mtv. Lukácsfalva 1891., meghalt 1914. dec. 21.

Karda István 82. gye. 2. menetsz. Udvm. Tarcsafalva 1892. megs. — Kedves Tamás tizedes, c. szakaszvezető 82. gye. 2. msz. Csikszenttamás 1888. ms. — Kelemen Károly őrzetű 82. gye. 2. msz. Udvm. Bögöz 1892. megs. — Kiss János 82. gye. 2. msz. Mtv. Kerelószentpál 1893. ms. — Kiss Ferenc III. 82. gye. 2. msz. Udvm. Bögöz 1893. ms. — Klos János 82. gye. 2. msz. Tavm. Marosdellő 1892. ms. — Kodácsa Salamon pött. 62. gy. e. 2. msz. Mtv. Sz.-Uraly 1885., meghalt 1914. dec. 26—28. — Koszta György 62. gye. 10. sz. Mtv. Felsőköhér 1892. ms. — Kovács András őrzetű 82. gye. 2. msz. Csikvm. Gyergyóujfalu 1892. megs. — Kozma György pött. 62. gye. 3. pótz. Tavm. G.-Keresztur 1884., meghalt 1914. dec. 26—28. — Krisán Tódor pött. 62. gye. 8. sz. Mtv. Szentmihály 1891. ms. — Krisztof András c. őrzetű 62. gye. 16. sz. Mtv. Marossárpatak 1892., meghalt 1914. dec. 26—28.

László András 82. gye. 2. msz. Csvm. Gyergyóremete 1893. ms. — László György 62. gye. 13. sz., meghalt 1914. dec. 19—21. — Lázár Mózes 82. gye. 2. msz. Udvm. Lővéte 1892. ms. — Levelcs József 82. gye. 2. menetsz. Csikszenttamás 1893. megs. — Lukácsi Mihály 62. gye. 16. sz. Mtv. Mezőbánd 1889., meghalt 1914. dec. 19—21.

Majlát Fülöp pött. 62. gye. 4. pótz. Tavm. N. Ikland 1884. ms. — Margineán Tódor 62. gye. 16. sz. Mtv. Mezőrücs 1890. ms. — Marginean Valerián 62. gye. 6. sz., meghalt 1914. dec. 26—28. — Mátyás Sándor 62. gye. 1. sz. Mtv. Maros-szentanna 1892. ms. — Miki János 62. gye. pótz. Tordaavm. Mezővelkér 1891. ms. Moldován Geras 62. gye. 8. sz. Tavm. Székelyabód 1892. ms. — Molnár Dénes 82. gye. 2. msz. Udvm. Parajd 1892. ms.

Nagy Sándor 62. gye. 9. sz. ms. — Nagy Dénes 82. gye. 2. msz. Udvm. Rava 1893. ms. — Nagy István 82. gye. 2. msz. Csikvm. Gyergyóremete 1893. ms. — Nyág János 62. gye. 6. sz. Mtv. Alsóoroszi 1892. ms.

Ormenisán János 62. gye. 9. sz. Mtv. Nagyölyves 1892., meghalt 1914. dec. 26—28.

Pável Áron 62. gye. 7. sz. Mtv. Mezősámsond 1884. megs. — Péter Károly 82. gye. 2. msz. Csvm. Gyimesfelsőlak 1896., meghalt 1914. okt. 29. — Petrák János 62. gye. pótz. Mtv. Görgényhodák 1893. ms. — Portik István 82. gye. 2. msz. Csvm. Gyergyóremete 1893. ms. — Pujka Mihály 62. gye. 8. sz. Tavm. Mezőkecsed 1893., meghalt 1914. dec. 26—28. — Puskás Balázs 82. gye. 2. msz. Mtv. Ratosnya 1894. megs.

Saji Ferenc 62. gye. pótz. Mtv.

Buzaháza 1893. ms. — Sándor Ignác 82. gye. 2. msz. Csikvm. Gyergyóújfalu 1897. ms. — Sándor Mihály pótt. 62. gye. 4. sz. Mtm. Füleháza 1892., meghalt 1914. dec. 19—21. — Simon Ignác 82. gye. 2. msz. Csikvm. Gyergyóújfalu 1894. msz. — Simon Lázár 62. gye. 10. sz. Mtm. Csiba 1886., meghalt 1914. dec. 19—21. — Sütő József 62. gye. 11. sz. ms. — Sütő Mihály c. örvető 62. gye. 4. sz. Mtm. Vajdaszentiván 1892. ms.

Szakács Mihály tizedes 62. gye. 10. sz. Mtm. Marosvécs 1891., meghalt 1914. dec. 19—21. — Szakács Mihály 62. gye. 7. sz. ms. — Szemertyan János 62. gye. 3. sz. Mtm. Kisnyulas 1889. msz. — Szimenez György 62. gye. pótt. Mtm. Marosoroszfalu 1893., meghalt 1914. dec. 19—21.

Tamás Mózes 82. gye. 2. msz. Udvm. Alsóboldogfalva 1894. ms. — Tankó Miklós 82. gye. 2. msz. Csikvm. Gyimesfölsök 1893. msz. — Tarcsafalvi Pal 82. gye. 2. msz. Udvm. Székelyszentmihály 1896. ms. — Toma György 62. gye. 10. sz. Tam. K.-Sóspatak 1892. ms.

Veress János 82. gye. 2. msz. Udvm. Bögöz 1893. ms. — Vuga Péter 62. gye. 14. sz. Mtm. Maroshévíz 1891. ms.

Zink Engelbert 82. gye. 2. msz. Morvaorsz. Sternberg Östadi 1891. ms. (1914. nov. 14. meghalt.)
(Folytatjuk.)

Kultúra.

Tájékoztató a felsőbb leányiskola leánygymnasiunmi irányzatáról.

A felsőbb leányiskola szervezése óta sokat változott a társadalom gondolkodása mindenben, de semmiben sem oly szembetűnően, mint a női hivatás felfogásában.

Ma a nő is ott munkálkodik a nyilvánosság előtt ismert életpályán, kiveszi részét az élet küzdelmeiből nemcsak mint művelt háziasszony és jó anya, — hanem mint kenyérkereső élettárs is. És ha nem megy férjhez, akkor is munkás, nemes életet élhet a nélkül, hogy terhére válnék környezetének. Ebből kifolyólag a kor lelke ma más nevelési irányt is szab a művelt közeposztály leányai elé, mint ezelőtt negyven évvel, a mikor a felsőbb leányiskola szerveződött.

Ezért foglalkozik ma a magyar társadalom a szülőktől a legmagasabb intéző körökig oly intenzíven a leánynevelés kérdésével.

Eunek fontossága irányozta figyelmét Dr. Bernády György udvari tanácsos, főispán urnak a felsőbb leányiskola fejlesztésére s ő a városi tanácsossal, ennek élén Nagy Imre polgármesterhelyettes úrral egyetértve, szívós kitartással kivitte azt, hogy a leánygymnasium megnyitására a választás- és közokt. miniszter ur az engedélyt megadta. Ez a felsőbb leány-

iskola fölé épített leánygymnasium fokozatosan nyolc osztályúvá fejlesztve, elvezeti növendékeit az érettségig.

A leánygymnasium a budapesti — Andrássy-uti állami — és a kolozsvári állami leánygymnasium mintájára van szervezve, vagyis a felsőbb leányiskola négy alsó osztálya felé. A felsőbb leányiskola négy alsó osztályának elvégzése képesít a gymnasium V. osztályába való átlépésre. A kik tehát a felsőbb leányiskola I-ső osztályába iratkoznak be, olybá véltetnek, mintha a gymnasium I. osztályába lépnének.

A felsőbb leányiskola négy alsó osztályának egységes tanítási terve van; az V. osztályánál két tagozatra oszlik az iskola: az egyik tagozat a hat osztályú felsőbb leányiskola, a másik a nyolc osztályú leánygymnasium, mely az érettségi vizsgálatra jogosít. Így mindenki hajlamainak, tehetségének és körülményeinek megfelelően választhatja meg a negyedik osztály után életutját.

A tandíj további intézkedésig a gymnasialis irányzatban is ugyanannyi, mint a felsőbb leányiskolában.

A tanítási, illetve a szorgalmi időszak előhaladottsága folytán az iskola igazgatósága gondoskodik arról is, hogy a polgári leányiskolából átlépők a felvételhez szükséges ismereteket az iskola keblében megszerezhessék s minden érdeklődő szülő helyesen cselekszik, ha tudakozódás céljából egyenesen az igazgatósághoz folyamodik, a ki délelőtt 8—12-ig a Kulturház III. emeletén levő iskolai helyiségben, délután 3—6-ig a felsőbb leányiskola épületében (baloldali feljárat, magas földszint), az igazgatói irodában megtalálható.

Más tájékoztató egyéntől történő kérdezősködés csak félreértésekre adhat okot.

Maros-Vásárhely, 1915. évi szeptember hó 8. án.

Szerényi Károly,

felsőbb leányisk. és leánygymn. igazgató.

— **Citera.** 2 drb tollverős citera szabad kézhől, olesón eladó. Cím Horváth fogházör Székelyudvarhely Király utca 22/b.

SZÉKELY GAZDA.

Szám 315—915. ge. **Meghívó** Csikvármegye Gazdasági Egyesülete 1915. évi szeptember hó 22-én délelőtt 10 órakor a vármegyei magánjavak tanácstermében tartja XXXIII-ik évi rendes közgyűlést, melyre az egyesület tagjait s az érdeklődő gazdaközönséget hazafias tisztelettel meghívjuk. Tárgysorozat: 1. Az igazgatói választmány 1914. évről. 2. Számvizsgáló bizottság jelentése az 1914. évi számadásokról. 3. Az évi költségvetés és működési program megállapítása. 4. Indítványok, melyek az alapszabályok 29. §-a szerint a közgyűlést megelőzőleg az Igazgatóválasztmányhoz írásban nyújtandók be. Csikszereda, 1915. szeptember hó 6-án. Fejér Sándor e. elnök. Nagy Imre e. titkár. Alapszabály 16. §. Testületek jogi képviselőjük, kiskorúak törvényes gyámjuk, r. t. város a polgármester, községi bíróság vagy jegyző által gyakorolják tagsági jogukat, de megbízhat a város, illetőleg a községi képviselőtestület ezen jog gyakorlásával más egyént is, ki az egyesületnek különben is tagja.

HIREK.

Székelyek a háboruban.

A Debreceni Székely Társaság közlelbbi gyűlésében határozatot hozott, mely szerint felkéri a Székely Társaságok Szövetségét, hogy gyűjtsön össze minden adatot, a székelyek háboruban való részvétele és háborus viselkedésére vonatkozólag s ennek alapján adja ki a székelyek háboruszkodásának történetét. Ő maga mindjárt 400 koronát szavazott meg a történet kiadására.

Egész világ tudja minő szerepet töltöttek be a székely ezredek az 1914—1915. évi világháboruban. — Vitézségük, ragyogó fegyvertényeikről legendákat beszélnek a szemtanúk, a fejedelmek, a hadvezérek is. A székely a világ első katonái közé tartozik.

E szép, nemes és hazafias mozgalommal rokonszenvez minden igaz székely; én nem kétkeltem, a székelyta-

nitóság is, mely az utóbbi évek közgazdasági és kulturális mozgalmában önfeláldozó munkával vett részt s a világháboruban is csatásorban áll.

Éppen azért bizalommal fordulunk hozzá ezutón is, jegyezzon fel minden figyelemre méltó adatot, mi a székelység hadviselését érinti, s küldje be e lap szerkesztőségébe vagy a Székely Társaságok Szövetségének Maros-Vásárhelyre.

Örök emléket segíti emeloi azáltal a székely vitézségnek s még nagyobb elismerést a minden jóra kész székely tanítósnak is.

Máthé József.

— **Macedon bolgárok bevonulása.** A budapesti bolgár királyi főkonzulátus felhívja a Magyarországi területén tartózkodó összes macedon bolgárokat 18 45 éves korig, hogy azok, akik a macedon (odrinai, Drinápoly) önkéntes honvédség kötelékébe szolgáltak 3 heti fegyvergyakorlatra haladéktalanul vonuljanak be ezredeikhez. Azon macedon bolgárok 18—45 éves korig, akik egyáltalán nem voltak katonák, 45 napig tartó kiképezésre tartoznak bevonulni. Ő-naptár szerint szept. 4-től; új naptár szerint szept. 17-től kezdve az összes macedon bolgárok jelentkezzenek a bolgár kir. főkonzulátuson Budapest VII István-ut 63 sz. 7. a. sz. utleveleik átvétele végett. (Min. eln. sajtó-osztály.)

— **Államsegélyek Udvarhelyvármegyének.** Udvarhelyvármegye tudvalevőleg nemcsak a Székelyföldön, hanem az egész országban is a legszegényebbek közé tartozik. Ezt tudják a vezetők: *Ugron János* fő- és *Dr. Sebesi János* alispán, kik épen ezért egyetlen alkalmat sem mulasztanak el arra nézve, hogy a tényleg nehéz viszonyok között levő vármegye szükségleteire — a kormány jóakaratu figyelmét felhívják és segítségét kieszközöljék. Dr. Sebesi alispánnak fáradtságot nem ismerő utánjárásával, a mai rendkívül nehéz helyzetben is, sikerült kb. 100 ezer korona államsegélyt kieszközölnie. Ebből 42,000 koronát a közuti alapon mutatkozó hiány fedezésére, 7956 K 69 fillért a székelykeresztur—erdőszentgyörgyi törvényhatósági közut 19809—23285 km. szakaszának helyreállítására, 46.000 koronát ugyancsak a székelykeresztur—erdőszentgyörgyi ut 17405—

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság Maros-Vásárhelyt Székelyudvarhelyi Fiókkintézete

Alaptőke : K 2,500.000.—

Tartalékok : K 1,392.043.36

Elfogad legelőnyösebb kamatozás mellett moratoriummentes, tehát bármikor (a háboru tartama alatt is) felvehető takarékbetéteket. Birtokokra ezidőszert is folyósít törlesztéses és betáblázott váltókölesönöket.

17-525 km. szakaszának kiépítésére Bátor Harkányi János kereskedelemügyi miniszter, 5000 koronát pedig Székelyudvarhely város rendőrségének Sándor János belügyi miniszter utalványozott.

— **Bírói illetékesség biztosító ügyekben.** Az új polgári perrendtartás a bírói illetékességre vonatkozóan azt tartalmazza, hogy azokban a perekben, melyekre nézve más bíróság kizárólagos illetékessége megállapítva nincsen, az a bíróság illetékes a melynek területén az alperes lakik. Ezen általános szabály mellett még az a bíróság is illetékes lehet, a melynek az alperes magát aláveti. Egyes biztosító társaságok most körlevelet küldenek szét feleikhez s tőlük oly nyilatkozat aláírását kérik, a mely szerint a fél beleegyezését adja ahhoz, hogy a biztosítási ügyletből kifolyólag ellene indítható per a biztosító társaságnak (vagy ügynökségének) székhelyén legyen folyamatba tehető. Ezt egyes társaságok oly magyarázattal kérik, mintha az ilyen nyilatkozat kiállítása kötelező volna. Holott annak kiállítását a törvény nem rendeli el.

— **Az erdélyi hadiárvaért.** Az Erdélyi Pártfogó Egyesület, figyelembe véve azt, hogy a nagyszámu hadiárva intézetekben egyelőre nem helyezhető el, a papság útján felhívást intézett a jobb módú, gyermektelen házastársakhoz; hadiárvaiknak örökbefogadására, illetőleg felnevelésére kérve őket. A közel jövőben ugyanis nem lehet arra kilátás, hogy megfelelő számu árvaházak létesülhessenek, a hadiárva sorsán pedig sürgősen kell segíteni. Igen sok esetben tapasztalható, hogy az özvegy édes anyja munka után látja és kapja is, de gyermekei miatt le kell erről mondania. A hadisegély csak rendkívüli „segély”, tehát már rendelkezésénél sem lehet elegendő arra, hogy abból egy négy-öttagu család fönntarthassa magát; kivált a mostani nehéz viszonyok között. Az ilyen gyermekekre a hiányos táplálkozás és sokszor a felügyelet hiánya miatt is a testi és lelki elsatnyulás vár. Ezt akarja a lehetőséghez képest megakadályozni az Egyesület. Már is történnék jelentkezések. Olyan család is van, amelyik egyszerre két hadiárva is kér, másutt egyik haza-fias buzgó lelkész utánjárására a hitközség két arvat, „akiket — mint írják — édesgyermekünknek tekintünk s felnevelésükről szeretettel gondoskodni fogunk”. Egyikref. lelkész maga jár elől jó példával s mivel gyermekei nincsenek, két hadiárva felnevelését vállalja. Az Egyesület (Kolozsvár, kir. itélőtábla II. emelet 112.) még a tél beállta előtt szándékozik a gyermekeket elhelyezni, tehát még az őszfolyamán is elfogadja az elhelyezendő hadiárva előjegyzését, illetőleg olyan szülők jelentkezését, akik árvákat örökbe fogadni, vagy az ő neveltetésükről bizonyos időn át gondoskodni hajlandók. Az Egyesület elsősorban az erdélyi árvák elhelyezéséről gondoskodik.

Szives tudomásul!

Van szerencsém Székelyudvarhely és vidéke nagyérdemű közönségét tisztelettel értesíteni, hogy **brassói jóbirnevű cégem ráktárából** a székelyudvarhelyi vásár (**október 4.**) alkalmával Székelyudvarhelyt a **Budapest szállodában** egy izlésesen összeválogatott

női divatkalap mintagyűjteményt

a legfinomabbaktól a legegyszerűbbekig fogok kiállítani és azokat a **legjutányosabb** árban elárusítani. Szives megtekintést — vételkötelezettség nélkül — kér, kiváló tisztelettel:

Bede Róza női divatkalap áruháza **Brassó.**

— A külbirtokos is tartozik egyházi és iskolaadót fizetni.

Konkrét esetből kifolyólag a vallás- és közoktatásügyi miniszter főfelügyeleti joga alapján egy elvi határozatában kimondotta, hogy akinek valamely községben ingatlan vagyona van, ez után az ingatlan után akkor is fizetni tartozik római katolikus hitközségi és iskolaadót, ha nem is lakik a községben az érvényben levő törvényes gyakorlat alapján. Ugyane határozatban azt is megállapította a miniszter, hogy az iskolaszék jogosítva van a plébániai költségeknek az iskolai költségvetésbe való felvételére is, mert a kifejlett gyakorlat szerint a hazai latin, görög és örmény katolikusoknál ott, hol a helyi autonómia még szervezve nincs, az iskolaszéket kell a hitközség képviselőitől tekinteni.

— Magyar Adria Könyvtár.

A világháború tanúságai eléggé bizonyítják, hogy állami és nemzeti létünk, hatalmi helyzetünk, gazdasági és kulturális fejlődésünk mily nagy érdekei fűződnek a tengerhez. Már ezért is fokozottabban szükséges a magyar közönséget az Adriával és tengerészetünkkel megismertetni. Ezt a célt szolgálja a Károly Ferencz József trónörökös fővédnöksége alatt álló Magyar Adriaegyesület, mely egy európai hírnévű szakfőruknak: Gonda Béla miniszteri tanácsosnak vezetése és lelkes irányítása mellett alig ötesztendő fennállása óta máris több tudományos kutatást végzett az Adrián, a magyar tengeremlék földrajzi, természettudományi és történelmi tanulmányozása mellett. Az egyesület most a háború alatt a tenger iránti fokozottabban felébredt érdeklődés további fönntartása érdekében, népszerű füzetes vállalatot indított meg. Az Adriaegyesület kiadásában könyvpiaéra kerülő füzetek közül eddig a következők jelentek meg: 1—3. A tengeralfutáró hajók (100 képpel). Irta Gonda Béla. Ára 1 korona 50 fillér. 4. Magyar Balázs hadjárata Veglia szigetén. Irta Dr. Szabó László. Ára 50 fillér. 5. A földközi-tenger és kijárói (8 képpel). Irta Dr. Cholnoky Jenő. Ára 50 fillér. 6. Magyar uralom az Adrián. Irta Dr. Márki Sándor. Ára 50 fillér. Jó karban lévő könyvek jutányosan

A füzetek bármely könyvkereskedésben kaphatók s az Adriaegyesületnél (Museum-körút 10.) megrendelhetők. Az egyesület tagsági díja évi 12 korona, melynek ellenében a tagok a „Tenger” című illusztrált és szakértők által írott havi füzetet kapják.

— A gubacs-termés rekvirálása Horvátországban.

A zág-rábi kereskedelmi és iparkamara jelenti, hogy a horvát országos kormány rendeletet adott ki, mely szerint az ideai gubacs-termelést egyelőre eladni nem szabad, miután azt előreláthatólag a katonai igazgatás részére rekvirálni fogják.

— A párbérgabonát nem lehet rekvirálni.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter átiratban értesítette a hercegprímást, hogy a lakosoknak és kántoroknak fizetendő párbér a meghatározottabban a házi és gazdasági szükséglet fogalma alá tartozik s így e címen a megfelelő mennyiségű gabona kétségtelenül visszatartható. A mennyiben valamelyik hatóság ettől eltérő álláspontra helyezkednék, a miniszter azonnal intézkedni fog a sérelem orvoslása iránt, ha a konkrét esetről tudomást szerez.

— Az 1915—16. évi szeszkontingens.

A pénzügyminiszter a következő hirdetményt teszi közzé: Az 1915—1916. termelési időszak szeszkontingensét, vagyis az alkoholmennyiségét, mely az 1915 szeptember 1-től augusztus 31-ig terjedő idő alatt a fogyasztási adó alá eső szeszfőzdekben termelhető és a fogyasztási adó kisebbik tételének alkalmazása mellett elszállítható, az 1908: XXVII. t. c. 78. §-ának második bekezdése alapján 808.701 hektoliterrel állapítom meg.

— **Áru-kiórtel** az orosz-lengyel területekre, amelyek magyar és osztrák csapatok által meg vannak szállva, a kamara értesítése szerint, csak engedély mellett történhetik. Az engedélyek kérésére alkalmas űrlapok a m. kir. kereskedelmi muzeum export osztályánál Budapesten díjtalanul kaphatók.

— Eladó könyvek.

A következő

eladók: 1. Az országos törvények 1865—1867, 1869, 1876—1880, 1882—1888. évi kötetei. Egy tárgymutató az 1865—72. évi törvényekhez. 2. Magyarországi Rendeletkötet 1869—1871. évi kötetei. 3. Pénzügyi Bíróság Határozatának 1884—1889. évi kötetei. 4. Pénzügyi Közlöny 1894—1889. évfolyamai és egy tárgymutató az 1874—1883. évfolyamokhoz. Cím a kiadóhivatalban.

— **Fajnyulak.** Kiváló szép fajtisztá sötét és világos ezüstprémnyulak eladók. Cím e lap kiadóhivatalában.

Nyomdásztanulónak egy

jórávaló, szorgalmas fiut felvesz **Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetbe Székelyudvarhelyt. Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy algimnáziumot végzettek előnyben részesülnek.

A világháborúban megse-

besült, meghalt vagy hadifogságba jutott — **Csik, Háromszék, Marostorda, Torda-aranyos- és Udvarhely-vármegyék** bármelyik községébe tartozó s külön a hős 82-ös katonák hiteles és teljes névsorát **egyedül a „Székelyország” c. ujság közli.** E lapot három hónapig 2 K 50 fillérért bárhova s így a **táborba is bérmentesen elküldi** a „Székelyország” kiadóhivatal, mely Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt van. — **Rendelje meg azonnal!** Posta-utalványra írja le a címet és küldje be a csekély előfizetést, melynek vétele után hetenként pontosan kapja a „Székelyország”-ot, a székelység hű barátját.

Nyomtatja és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt